

UIT de kunst

donderdag 22 juni 2023 WEEK 25

DHC
Den Haag Centraal

Tussen de hoge bebouwing van het Beatrixkwartier staat bijzonder erfgoed. In de Koningin Sophiestraat, een wat onogelijk straatje, bevond zich een filmfabriek. De Telegraaf noemde het in 1931 zelfs de grootste filmfabriek van Nederland. Jammer dat de belettering op de gevel is verdwenen. 'FILMFABRIEK', stond er met koeienletters, en wat kleiner het logo met de naam Profilti. Dat stond voor Propaganda, films en titels. Barend de Voogd schreef een boek over deze 'Haagse concurrent van Polygoon'.

| Afbeelding: Collectie Eye Filmmuseum / zie pagina 5

Boek over filmfabriek Profilti

Steeds de eerste met het laatste nieuws

Hoe kon opa ooit directeur geweest zijn van een filmfabriek zonder zelf enige zichtbare affiniteit met film te hebben? Filmjournalist Barend de Voogd schreef een boek over vier jaar uit het leven van een antiheld.

De filmstudio van Profilti in Den Haag. | Foto: Collectie Eye Filmmuseum

Door Willem van der Ham

Tussen de hoge bebouwing van het Beatrixkwartier staat bijzonder erfgoed. In de Koningin Sophiestraat, een wat onooglijk straatje, bevond zich een filmfabriek. De Telegraaf noemde het in 1931 zelfs de grootste filmfabriek van Nederland. Jammer dat de belettering op de gevel is verdwenen. 'FILMFABRIEK', stond er met koeienletters, en wat kleiner het logo met de naam Profilti. Dat stond voor **Propaganda, films en titels**.

Den Haag kon zich in die jaren gerust dé filmstad van Nederland noemen. De stad was de thuisbasis van filmpionier Willy Mullens en van Loet C. Barnstijn, onder meer producent, distributeur en importeur van Amerikaanse films, bioscoop eigenaar en oprichter van de Nederlandsche Bioscoop Trust. Er waren nog wat andere bedrijfjes actief, waaronder IWA en Orion. En Profilti dus.

De journalist van Het Vaderland raakte zeer onder de indruk van de inrichting en uitrusting van de fabriek. 'Een Hollywood in Den Haag?' Nee, dan heb je het 'glad mis', aldus directeur Bram de Voogd in een interview. 'Grote speelfilms voor het theater worden in Holland niet gemaakt. Filmsterren en filmhelden kunnen wij u niet voorstellen en over een film dorp met groote complexen filmstudio's beschikken wij niet. Waar wij opnemen? Overal in de vrije natuur, op den openbaren weg en in de stad: de gehele week zwerven onze operateurs door het land.'

Het grootste succes was het bioscoopjournaal 'Nederland in Klank en Beeld'. Vooral op het woord 'Klank' was directeur De Voogd trots: hij slaagde erin de grote concurrent Polygoon af te troeven door als eerste in Nederland een journaal met geluid uit te brengen.

Het laboratorium van de filmfabriek.

| Foto: Collectie mevrouw Gerritsen-van Riet Paap

Op 3 juli 1931 konden bioscoopgangers er kennis van nemen. Toen was het al een wonder als je een koe van de Vee-markt in Den Bosch op het witte doek hoorde loeien.

Gefrustreerd

Bram de Voogd is de grootvader van filmjournalist Barend de Voogd, die zich z'n hele leven afvroeg hoe het kon dat zijn opa directeur van een filmfabriek was; hij herinnerde zich hem vooral als een rochelend oud en gefrustreerd mannetje zonder enige affiniteit met film. Het resultaat van zijn onderzoek is een vrij uitvoerig boek over vier jaar uit het leven van een antiheld. Want zo mag je Bram de Voogd toch wel typeren. Bij gebrek aan archiefmateriaal lukt het Barend de Voogd met cirkelbewegingen een goed beeld te schetsen van het bedrijf. Hij doet dat op een luchtige en plezierig leesbare manier. De directeur van de filmfabriek blijkt

filmjournaal maken. In die dagen had je veel zwaars mee te sjouwen, dus erg flexibel kon een filmjournalist nog niet zijn. Niettemin lukte het om prinses Juliana te spreken, enkele beroemdheden voor de camera te krijgen en indruk te maken op niemand minder dan de prins en latere koning Feisal van Saoedi-Arabië, die beloofde de film ook in zijn land te vertonen.

Gazelle

En hoe is de kwaliteit van de films? Enkele reclametekensfilmmpjes, onder meer voor fietsfabriek Gazelle, zijn gemakkelijk; met enkele bedrijfsfilms kreeg Profilti de handen op elkaar van kunstcritici die het moderne realisme van de Duitse en Russische cinema als het toppunt van moderne kunst beschouwden. Maar de meeste films waren geen meesterwerken en zijn vrij snel in elkaar geflanst.

Vrijwel alle films zijn verloren gegaan, zodat een echt oordeel niet valt te vellen. Wat resteert, is wel de moeite waard om te bekijken. Zeker voor Hagenaars met een nostalgische blik zijn ze interessant genoeg. Wat te denken van een ruim anderhalf uur lange film waarin het duingebied Meijndel voor het paradijs moet doorgaan? En van die beelden uit de Scheveningse haven, een reportage van het bedrijf van Frank Vrolijk? Deze en zestien andere films zijn via een QR-code in het boek op de eigen televisie of telefoon te vertonen. Regelmatig duiken er nog oude films op. Zou het filmpje van de Haagse Stofzuigercentrale niet nog op de zolder kunnen liggen van het pand in de Lange Houtstraat? Wat zou ik het graag willen zien en van de beelden willen smullen!

Barend de Voogd, 'De filmfabriek, Profilti, de Haagse concurrent van Polygoon 1929-1933'. Uitgeverij: Walburg Pers. Prijs € 24,99.

Het viel niet mee, regelmatig een filmjournaal maken

ben in een turbulente economische en politieke tijd. De filmbusiness bevond zich toen bovendien door de opkomst van de geluidsfilm in een periode van overgang.

Het viel niet mee, regelmatig een